

Statenvoorstel

Onderwerp:	Participatieverordening
Datum GS:	30 juni 2026
Team:	Kwaliteit Openbaar Bestuur
Telefoonnummer:	050-3164911
Uiterste beslisdatum PS:	16 december 2026
Geheimhouding tot:	Niet van toepassing

Aanleiding

De Wet Versterking participatie op decentraal niveau verplicht alle decentrale overheden om voor 1 januari 2027 een participatieverordening in te voeren. In deze participatieverordening moet staan hoe inwoners niet alleen betrokken worden bij de totstandkoming van beleid, maar ook bij de uitvoering van beleid.

Daarnaast moet de participatieverordening bepalen onder welke voorwaarden het uitdaagrecht wordt toegepast. Het uitdaagrecht houdt in dat inwoners en maatschappelijke partijen de provincie kunnen vragen om de uitvoering van een provinciale taak over te nemen.

Het is van belang dat de participatieverordening aansluit bij de cultuur en werkwijze van de provincie én bij de behoeften van haar inwoners. Eind 2022 stelden Provinciale Staten de samen met inwoners opgestelde beleidsnotitie '[Werken aan Participatie](#)' vast. De afspraken uit de beleidsnotitie zijn omgezet naar een passende participatieverordening, die juridisch bindend is.

Beslispunten

1. Vaststellen van de participatieverordening.
2. Dit besluit bekend te maken in het Provinciaal blad.

Argumenten

1.1 In de participatieverordening wordt voldaan aan de verplichte kaders van de Wet Versterking participatie op decentraal niveau

Met het invoeren van de participatieverordening wordt het opstellen van een participatieplan en een participatieverslag volgens de Groninger participatieleidraad verplicht bij provinciale 'plannen' (d.w.z. bij ontwikkeling én uitvoering van beleid). Concreet houdt dit in dat er een format is dat structureel wordt gebruikt bij het opstellen van een participatieplan en een format voor een participatieverslag. Het participatieplan helpt bij het gesprek tussen het college en Provinciale Staten over de kaders van het participatieproces, net zoals het verslag de controlerende taak van Provinciale Staten eenvoudiger maakt.

Dit geeft eenduidiger inzicht in de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van participatie bij provinciale plannen. Deze systematiek wordt op dit moment al toegepast, maar is nog geen verplichte en standaard werkwijze in de hele organisatie.

Uitdaagrecht

Het uitdaagrecht is het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om de feitelijke uitvoering van een provinciale taak over te nemen (zoals bedoeld in artikel 147, derde lid, van de Provinciewet).

De aard van de taken van een provincie maken dat het uitdaagrecht tot nu toe in heel Nederland nauwelijks op provinciaal niveau is uitgevoerd. Om invulling te geven aan de geest van de wet is in de participatieverordening in hoofdstuk 5 geformuleerd dat de provincie in ieder geval met initiatiefnemers in gesprek gaat. Samen wordt gekeken naar een goede invulling voor het verzoek tot overnemen van een taak. Dit is lijn met de keuze die een aantal andere provincies maken.

De participatieverordening bevat eveneens een korte checklist waaraan een verzoek moet voldoen. De weigeringsgronden zijn helder geformuleerd, net als de situaties waarin geen uitdaagrecht mogelijk is (o.a. aanbestedingslimieten en lopende verplichtingen).

Kanttekeningen

1.1 In de participatieverordening wordt, conform staand beleid, extra aandacht gevraagd voor jongeren in participatieprocessen

In de participatieverordening is opgenomen dat Provinciale Staten de mogelijkheid hebben om een advies als zwaarwegend aan te merken wanneer zij bevoegd gezag zijn. Zwaarwegend advies betekent dat er alleen beargumenteerd en met een publieke behandeling afgeweken mag worden van de opbrengsten van het participatietraject. Provinciale Staten kan randvoorwaarden stellen indien het advies als zwaarwegend wordt aangemerkt.

Er kan in ieder geval sprake van een zwaarwegend advies zijn als 'in belangrijke mate de belangen van jongeren zijn betrokken'. Door specifiek de betrokkenheid van jongeren uit te lichten in de participatieverordening voldoen we aan de wens van Provinciale Staten en aan ons eigen participatiebeleid waarin jongeren(participatie) extra aandacht krijgt. Daarnaast geeft dit onder meer invulling aan het VN-Kinderrechtenverdrag waarin in Artikel 12 overheden verplicht worden om kinderen te horen bij alle beslissingen die invloed hebben op hun leven. Bovendien hebben jongeren tot 18 jaar minder mogelijkheden om via de representatieve democratie invloed uit te oefenen omdat ze geen stemrecht hebben.

1.2 Verwerking aanbevelingen NRK-rapport

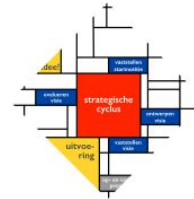
Het [statenbesluit 2026-029051](#), naar aanleiding van het NRK-rapport over participatie bij de RES, is verwerkt in de toelichting op de participatieverordening. Plannen rondom de energietransitie waarbij de provincie beslissingsbevoegd is vallen onder de scope van de participatieverordening. De verplicht te gebruiken participatieleidraad fungeert daarbij als praktisch kader waarmee het bestuursorgaan invulling kan geven aan deze opdracht en waarin ruimte bestaat om het participatieproces af te stemmen op het specifieke beleidsterrein.

Hiermee wordt maatwerk mogelijk gemaakt en wordt aangesloten bij het uitgangspunt dat participatie effectief en proportioneel moet zijn.

Rol PS

Eerdere rol: Bespreking en vaststelling van de participatienotitie 'Werken aan participatie' op [14 december 2022](#).

Huidige rol: Provinciale Staten is beslissingsbevoegd in het vaststellen van de participatieverordening.

Verdere rol: Bij alle provinciale plannen wordt een participatieplan en participatieverslag gemaakt. Dit wordt altijd besproken als PS beslissingsbevoegd is en kan op aanvraag worden geagendeerd wanneer dit niet het geval is.

Participatie

Het betreft een beleidsarme verordening van staand beleid. Er is bij het opstellen van de participatieverordening geen participatief proces aan de voorkant georganiseerd, aangezien dat met het opstellen van de beleidsnotitie, bij de zogenoemde Expeditie Participatie, al gedaan is.

Advies

Wij stellen u voor het in ontwerp bij dit statenvoorstel opgenomen besluit vast te stellen.

Hoogachtend

Gedeputeerde Staten van Groningen:

René Paas, voorzitter

Hans Schrikkema, secretaris